

MAGYAR TENYÉSZTÉS

Az elmúlt évben nemigen változtak az angol telivérek magyarországi tenyésztésének tendenciái. A fedezetések száma néhány éve 200-220 körül alakul, a csikószületések száma pedig 120 körül. Idén a fedezőméneknél viszont jelentős létszámcsökkenés várható. Továbbra is a két nagy tenyésztőközponttól, a Dióspusztai Angol Telivér Ménektől és a Telivér Farmtól függ a magyar tenyésztés jövője. Eközben a futatók egy része a csekély születésszám és a jobb ár-érték arány miatt külföldi vásárlásokkal pótolja a hiányzó állományt.

Esti Fény után Lili mutatta meg, hogy Pigeon Catcher képes a magyar és a nemzetközi pályákon is nagyon eredményes utódokat adni. Olyannyira, hogy viszonylag kevés utódja ellenére másodszer nyerte el az ír születésű, 11 éves telivér a magyar apaménchampioni címet. A 2019-ben hároméves Lili a Hazafi Díjat és a Kancadíjat is megnyerte, valamint másodikként ért célba a Magyar Derbyben, illetve harmadikként a Magyar Háromévesek Nagydíjában. Ez utóbbiban azonban sajnos megsérült és vissza kellett vonulnia a versenyzéstől. Rajta kívül Pigeon Catcher Kráken nevű fia is remekelt, aki a Remény Díjban és a Magyar Kétévesek Nagydíjában győzött tavaly. A mén legsikeresebb utódja, a Magyar Derbyt és Kincsem Díjat is nyert, majd Németországban is bizonyított Esti Fény pedig tavaly év közben az ausztrál versenyüzembe és ott új tulajdonosokhoz került.

A Hegedűs Zsolt tulajdonában álló és Franciaországban versenyzett Pigeon Catchernek (IRE, Dutch Art - Jakarta Jade) összesen 17 utódja futott a pályán 2019-

ben. Idén a tréningben lévő legfiatalabb utódai háromévesek, a ménnel ugyanis 2017-2018-ban nem fedeztettek, így egyetlen csikója sem született 2018-ban és 2019-ben. Tavaly viszont már Esti Fény sikerének köszönhetően ismét érdeklődés mutatkozott rá és egy magántenyésztőnél fedezett, míg 2020-ban végre az állami mén is reagált és ismét felállította a saját telephelyén, ahol korábban is tevékenykedett. Ahogy azonban a tulajdonosa nemrég elárulta, csak erre az évre marad, mert jövőre visszatér Franciaországba.

A HELYEZETT FEDEZŐMÉNEK

Az apamén-championátusban a második helyen a világ egyik legjobb származású, de a sztár testvéreinek (Galileo és Sea The Stars) kevésbé eredményes mén, Born To Sea áll. Ezt a Nemzeti Díjat és Magyar Derbyt nyert lányának, Golden Sea-nek köszönheti, aki a mén 11,669 millió forintos magyarországi össznereményéhez 9 millió forinttal járult hozzá. Rajta kívül még hat másik Born To Sea-utód lépett pályára 2019-ben a Kincsem Parkban, akik között

többet a hároméves Derby-évjáratban is vizionálhatunk majd idén. A 11 éves mén egy kisebb francia ménesben, a Haras des Faunes-ban fedez 4 ezer euróért (1,35 millió forintért).

A lista harmadikja Overdose, aki csupán egyetlen évig fedezett Dióspusztán, azonban 2019-ben három utódja - Rose Fire, Night for Overdose és Cirfandli - is kimagaslóan futott, így Overdose csak kis különbséggel szorult le a második helyről.

A negyedik a Németországban fedező Tai Chi, akit Nancho juttatott ebbe az előkelő pozícióba, más utódja nem is futott a Kincsem Parkban. A herélt tavaly megnyerte a Buccaneer, a Kisbér és Kincsem Díjat, majd Németországban győzött Group 3-as, majd Group 1-es szinten. Ezek után idén tavasszal őt is Ausztráliába vásárolták meg. A múlt évben a magyar pályán Steady As A Rock 29 utódja versenyzett, teljesítményük apjukat az apaménlista ötödik helyére juttatta. A mén legjobb „csikója” a két éves Marlon volt.

A hatodik és hetedik helyet a Dióspusztai Angol Telivér Ménesben és a Telivér Farm-

2019. évi belföldi apamén-statisztika

Sorrend	Név	Futások	Győzelem	Második	Harmadik-hatodik	Helyezetlen	Nyeremény
1.	Pigeon Catcher (IRE)	91	12 13%	7	34	38	13 209 500 Ft
2.	Born To Sea (IRE)	35	5 14%	2	13	15	11 669 000 Ft
3.	Overdose (GB)	66	9 14%	12	27	18	11 550 500 Ft
4.	Tai Chi (GER)	5	4 80%	1	0	0	10 200 000 Ft
5.	Steady As A Rock (FR)	137	10 7%	14	54	59	9 195 500 Ft
6.	Fairlypi (IRE)	45	2 4%	11	13	19	8 219 000 Ft
7.	Out Loud (GB)	81	11 14%	12	25	33	7 513 000 Ft
8.	Silver Frost (IRE)	10	3 30%	1	1	5	6 918 500 Ft
9.	Captain Marvelous (IRE)	28	4 14%	4	9	11	6 758 000 Ft
10.	Brahy (USA)	71	11 15%	10	26	24	6 744 500 Ft

Forrás: www.kincsempark.com

2019. évi belföldi tenyésztői statisztika

Név	Futások	Győzelem	Második	Harmadik-hatodik	Helyezetlen	Nyeremény
Telivér Farm Kft.	208	27 13%	29	82	70	20 017 000 Ft
Bábolna Nemzeti Ménesbirtok	208	17 8%	14	65	112	15 451 250 Ft
Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft., Dióspuszta	143	14 10%	17	54	58	15 194 000 Ft
Bácsalmási Agráripari Zrt.	160	18 11%	26	42	74	12 289 250 Ft
H. Johanpeter	5	4 80%	1	0	0	10 200 000 Ft
Irish National Stud	3	2 67%	0	0	1	9 000 000 Ft
Molnár Ferenc, Verőce	18	3 17%	6	4	5	6 836 000 Ft
Bábolna Nemzeti Ménesbirtok Kft.	9	2 22%	2	3	2	6 556 000 Ft
Stall 5-Stars	25	4 16%	4	12	5	6 263 000 Ft
Sarl Jedburgh Stud	2	2 100%	0	0	0	5 250 000 Ft
Harakály István	7	3 43%	2	2	0	4 655 000 Ft

Forrás: www.kincsempark.com

Kancafedeztetések számának alakulása (zárójelben a Magyarországon fedezett, magyar kancák száma)

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fedezett kancák száma	270 (262)	246 (243)	226 (220)	199 (185)	214 (192)	200 (179)	219 (185)	195 (171)	218 (182)	200*

Forrás: Magyar Galopp Versenyló Tenyésztők Egyesülete, *becslés

1

2

3

nál, vagyis az ország két legnagyobb kancaállománnyal rendelkező ménesében foglalkoztatott mének, Fairlypi és Out Loud szerezték meg. Közülük Out Loud eredményességi mutatója figyelemre méltó.

Utánuk következik a dióspusztai ménes új szerzeménye, Silver Frost. Ezt a helyét azonban még nem a magyarországi tevékenysége eredményezte, hiszen idén születtek/nek az első csikói. Tavaly mindössze négy, még Franciaországban született utódja futott a Kincsem Parkban, akik közül Mágna a Millenniumi és a Batthyány-Hunyady Díjban aratott győzelmével, valamint az ifjú reménység, Silver Pepper a Szent László Díjban elért sikerével emelkedett ki.

A szintén a franciáknál álló Captain Marvelous-szal Dióspuszta fedeztette két kancáját, akik két eredményes lovat adtak: Mont Mastert és She Movest. Mögötte nem sokkal maradt le a sajnos évekkkel ezelőtt elpusztult Brahy, akinek még mindig képesek voltak jól futni az idősebb utódai (elsősorban Rebellis és Tiltott Gyümölcs).

TAVALYI FEDEZTETÉSEK

A fedezőmének száma 2018-ban 42, 2019-ben 40 volt, idén azonban drasztikus csökkenéssel akár a mének számának a feleződése is elképzelhető – mondta el Bély Mária méneskönyv-vezető.

A legutóbbi fedeztetési szezonban nem változott, hogy a két legnagyobb kancaállománnyal rendelkező ménesben, az állami Dióspusztai Angol Telivér Ménesben és a magántulajdonban lévő Telivér Farm Kft.-nél álló méneket foglalkoztatták a legtöbbet. Ennél a két ménesnél az elmúlt években egyenként mintegy 70-80 kancát

■ 1. Steady As A Rock | 2. Oriental Sky | 3. Akaba | 4. Ménistálló

fedeztettek, vagyis a 200-220 lovas teljes magyarországi kancafedeztetés meghatározó része itt zajlott. Ha a két ménes közül valamelyik felhagyna a tevékenységével, az hatalmas csapást jelentene az angol telivérek amúgy is gyengélkedő magyarországi tenyésztése számára.

A 2019-es fedeztetési szezonban tehát 34 fedeztetéssel a dióspusztai ménes új vétele, Silver Frost bizonyult a legnépszerűbbnek, akinek ez volt az első éve az új állomáshelyén. Őt az állami ménes másik ménje, a Galileo apaságú Move Your Vision, valamint a Telivér Farm Lengyelországból egy évre bérelt ménje, October követte egyaránt 16 fedeztetéssel. Utánuk a szintén a Telivér Farnál felállított Makaam áll a sorban 12 ugrással. Mögötte éppen hogy csak lemaradt a champion Pigeon Catcher (11 fedeztetés), aki azonban nem a két nagy ménesben állt 2019-ben, hanem Korona Károly magántenyésztőnél. Ide viszont számos kistenyésztő is elvitte a kancáját. Az idős Bully Pulpit elé tavaly Dióspusztán tíz kancát vezettek. Ennél eggyel kevesebb kancát kapott Anabaa Blue, Out Loud és Steady As A Rock, míg az egykori Derby-második Mediolatnak hét kanca jutott. Utánuk még Prometheus és Innovator lehet megemlíteni ötöt, illetve Röptüzet és Akabát

négy-négy fedeztetéssel. A többi csaknem 30 mént alig, vagy egyáltalán nem használták az angol telivérek tenyésztői.

Néhány vállalkozó szellemű kistenyésztő – összesen kilenc kancával – külföldön, elsősorban Csehországban választott magának mént. Ők Mihail Glinka, Dux Scolar, Eagle Top, Zazou és Amico Fritz mellett tették le voksukat. Emellett Németországban Isfahannal és Tai Chivel is fedeztetett egy-egy lovat a Szenttamási Ménes tulajdonosa.

MÉNEK AZ ÚJ SZEZONBAN

Az idei évben a várhatóan kevesebb fedezőmén felállítása hozhatja akár a mének jobb kihasználtságát is. A két meghatározó tenyésztő közül a Bábolna Nemzeti Ménes dióspusztai telepén a korábbiaknál kevesebb, három mén tevékenykedik az idén. Az idős Anabaa Blue nemrég elpusztult, Innovator, Move Your Vision és Bully Pulpit, valamint Akaba elkerült a ménesből. Silver Frost (fedeztetési díja 450 ezer forint + áfa) várhatóan változatlanul az egyik legfoglalkoztatottabb mén lesz, akinek a népszerűségével valószínűleg csak Pigeon Catcher (fedeztetési díja 150 ezer forint + áfa) tudja majd felvenni a versenyt. Dióspuszta idei újdonsága még Mokarris (fedeztetési díja 350 ezer forint + áfa), aki teljesen új felállítású mén.

FOTÓ: VONCEM GABRIELLA

Dióspusztán két saját tulajdonú ménje a legdrágább a magyar tenyésztői piacon, azonban jó hír lehet a kancatulajdonosoknak, hogy a Magyarországi Galopp Versenyló Tenyésztők Egyesületének tagjai idén is kedvezményt vehetnek igénybe, ha velük szeretnék fedeztetni. Ennek a mértéke Silver Frost esetében 150 ezer forint + áfa, Mokarrisnál pedig 100 ezer forint + áfa. Ehhez azonban előzetesen mindenképpen érdemes tájékozódni az egyesületnél.

Mokarrisról azt érdemes tudni, hogy 2014-ben született az Amerikai Egyesült Államokban More Than Ready után. A mén kizárólag 1200 méterre futott és a legeredményesebbnek kétéves korában bizonyult, amikor Listed-versenyt nyert, illetve ami még ennél is nagyobb fegyvertény, hogy Group 2-es szinten a fantasztikus Bleu Point mögött másodikként ért célba. Ezután háromévesen nagy reményeket fűztek hozzá, azonban a tervek szertefoszlottak, mert a lovon gégeműtétet kellett végrehajtani. Eztán több mint másfél évnyi pihenőt követően, öt évesen állították újra starthoz. Visszatérésekor még meg tudta közelíteni a korábbi, jó formáját, de utána már ez nem sikerült neki, így be is fejezte a pályafutását. Anyja, Limonar a fantasztikus Street Crytól származik és Mokarrison kívül adott még egy másik kiváló lovat is, nevezetesen Spanish Missiont, aki Newmarketben Group 3-at nyert, illetve amerikai tulajdonosai örömeire a Bemont

Parkban is győzni tudott. A négyéves mén jelenleg is aktív versenyló és 530 ezer fontos (198 millió forintos) keresetnél tart.

MAGÁNTENYÉSZTŐK ÚJDONSÁGAI

A másik nagy ménesben, a Telivér Farmnál idén biztosan fedez majd az ide átkerült Akaba, Makaam, Out Loud és Mediplomat. Az is elképzelhető azonban idén, hogy itt az előző évekhez képest kevesebb kancát fognak fedezni.

Az új felállítású mének közül izgalmas újdonságnak tűnik Oriental Sky, akit a Szűcs család vásárolt meg. A német tenyésztésű, Tiger Hill apaságú ménre a Kincsem Parkban is sokan emlékezhetnek, hiszen 2017-ben ő nyerte a Kincsem Díjat. A lovat 2013-ban Baden Badenben az ún. Jährlings-Auktionon vásárolták 22 ezer euróért (mai áron 7,4 millió forintért) cseh számlára. A versenykarrierjét Csehországban kezdte a ló. Kétévesen két győzelmet aratott egy BBAG-s versenyben és az osztrák Graf Hugo Henkel Memorialban. Háromévesen másodikként ért célba a cseh Derbyben és megnyerte a szlovák St. Legert. Ekkor azonban a nagytetű ló inszerűlést szenvedett és a teljes négyéveskori szezonját kihagyta. Ötévesen szlovák tréningbe került Jaroslav Línekhez, ahol második lett a Szlovák Nagydíjban, majd győzött a pozsonyi Zlatý Pohárban, illetve a kiváló Quélindót verve a Kincsem Díjban

is. Hatévesen még megcsillogtatta a tudását egy újabb második hellyel a Szlovák Nagydíjban, majd hétévesen egy futást követően visszavonult a versenyzéstől. A mén anyai vonala is érdekes, hiszen, habár anyja nem mutatott kiemelkedőt, nagyanyja kétévesen ranglistavezető volt Németországban és több kiváló versenyló is adott. Oriental Sky egyértelműen a hosszútávú, a Derby-távra szánt utódok apjaként vehető figyelembe.

FOLYTATÓDIK A MAGYAR LOVAK CHAMPIONÁTUSA

A Magyarországi Galopp Versenyló Tenyésztők Egyesülete a magyar tenyésztés és a hazai születésű telivérek futtatásának ösztönzésére 2017 óta minden évben meghirdeti a magyar tenyésztésű galopp versenylóvak championátusát, amelynek

■ 1. Xxxx | 2. Overdose ménesbevonulás előtt | 3. Makaam

VERSENYTERVEK a koronavírus árnyékában

Az év során az előző évekhez hasonlóan 32 versenynapot írt ki a versenyszervező Kincsem Nemzeti Kft. Azt, hogy hány futamot fognak futni a telivérek, egyelőre nem tudni, mert március közepén még nem jelent meg az éves galoppkiírás, de bízunk benne, hogy idén legalább ugyanannyi, azaz 266 versenyt meg tudnak rendezni, mint 2019-ben. Igaz, a koronavírus miatt egyelőre még egyáltalán nem lehetünk biztosak abban, hogy mikor indulhat el a galoppszezon, illetve, hogy hány versenyt tudnak megtartani a tervezettből. Március közepétől zárt kapus versenyeket tartanak a Kincsem Parkban, azonban napról napra változhat a helyzet.

során a két-, három- és négyéves, magyar tenyésztésű angol telivér versenylovakat díjazták az aktuális szezonban elért eredményeik alapján. A legmagasabb és a legtöbbféle díjban a kétévesek tulajdonosai részesülnek, majd a kor előrehaladtával csökken a díjazás. A championátus idén is folytatódik, így ebben az évben is mintegy 20,5 millió forintnyi díj kerül a magyar tenyésztésű lovak tulajdonosaihoz. Igaz, a tervek szerint ebben az évben nemcsak a lótulajdonosokat, hanem a futtatókat is szeretnék valamiképpen díjazni. Érdekes információ lehet még a tenyésztők számára, hogy megjelent a Magyar Méneskönyv XXXI. kötete, amely a 2014–2018. közötti időszak adatait tartalmazza. A fedezetési támogatás és a championátus ellenére sem nőt, inkább némileg csökkent a tenyésztési kedv Magyarországon. Ez elsősorban a még mindig jellemző alulf finanszírozottsággal magyarázható, valamint azzal is, hogy az állami tulajdonú versenyszervezővel nem teljesen zökkenőmentes a tenyésztő- és futtatószerkezetek együttműködése. A magyar futtatók így egyre jelentősebb mértékben fordulnak más országok tenyésztése – az ír, angol, német és francia – felé. A legutóbbi árverési szezonban is jelentős külföldi vásárlásoknak lehettünk tanúi, ami azt is jelenti, hogy a magyar lóversenyzés növekvő mértékben ezeknek az országoknak a tenyésztését támogatja a hazai helyett. Pedig nem győzzük eleget hangsúlyozni, hogy ahol nem működik a tenyésztés, ott nem működhet a lóversenyzés sem, illetve ez a mondás fordítva is igaz.

Voncsem Gabriella

Ha Európában körbenézünk, akkor március közepén azt láthatjuk, hogy a vírus által leginkább sújtott Olaszországban leállították a versenyeket. Őket március 17-től a franciák követték, akiknél egyelőre április 15-ig nem versenyeznek sem a galopplovak, sem az ügetők. Németországban is több versenypályán lemondták a versenynapokat, majd néhány nappal később első lépésként egyhónapos leállás mellett döntöttek és április 18-ig biztosan nem rendeznek versenyeket. Írország március közepén a zárt kapus versenyzést választotta. A nagy lóversenynemzetek közül az angolok reagáltak a leginkább késlekedve, ami alatt az értendő, hogy náluk március 14-ig tartott a négynapos Cheltenham Fesztivál, ahova még 250 ezer jegyet adtak el. Ezek után aztán végre március 16-án bejelentették a versenyek zárt kapussá tételét. A szomszédos Szlovákiában a magyarhoz hasonlóan április 5-én kezdődne az idei galoppszezon, azonban a versenyszervező a weboldalán arról tájékoztat, hogy az áprilisi versenynapokat minden valószínűség szerint nem tartják meg. Csehországban március 16-án kijárási tilalmat vezettek be, így ott az már biztosra vehető, hogy áprilisban maradnak el versenyek.

Bízunk azért benne, hogy mielőbb normalizálódik a helyzet és a Kincsem Park is visszatér majd a normális működéséhez és a versenynapokat a nézők előtt újra meg lehet majd tartani.

A galopp versenynapokra szokás szerint vasárnaponként kerül sor (kivéve június 6-át, amikor a pozsonyi Turf Gala miatt szombaton futnak a lovak). A telivérek a legtöbb napon nyolc futamban állnak

FOTÓ: VONCSEM GABRIELLA

starthoz, de kétszer sajnos hatfutamos versenynapot is kiírtak. Az év során három kiemelt eseményt terveznek a szokásos időpontokban: a Nemzeti Díj (május 10.), a Magyar Derby (július 5.) és a Kincsem Díj (szeptember 6.) napján. A Magyar Derbyt követő kéthetes nyári szünet mellett két éve a Kincsem Díj előtt, azaz augusztus 30-án is szünetet tartanak. A szezon a múlt évhez hasonlóan november 29-én zárul.

Voncsem Gabriella